

A magyar Gascogne emlékei

2015 november 14. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Sáros vármegye és története szép és fontos példája a régi magyarok országfoglalásának és berendezkedésének.

„Za rus” – a ruszok földjével határos terület – birtokba vétele a honfoglaló Aba, Tomaj, Tököl és Bogomér nemzetségek sikere volt a 10–11. században. E korai ispánsági id?szak emlékei a nagysárosi, sóvári, szinyei, abosi, kapi, szalánci és más föld- és gerendavárak.



Nyársardó 16. századi, Szent Demeter titulusú egyháza (a szerz? felvétele)

A mezsgye szóból ered? (vár)megye intézménye II. (Vak) Béla királysága idején szilárdult meg az 1130-as években. Sáros központja Nagysáros vára lett. A környékén akkoriban jelentek meg az els? nyugat-európai szerzetesek: az ágostonos remeték, valamint a szentföldi alapítású lovagrendek; Eperjes közelében megépült a Szent László-hegyi apátság, Bártfán, Komlóson, Lipócon és további helyeken a keresztes vitézek rendházai a 13. század elejéig. A II. Géza (1141–61) által behívott szász és türingiai erd?irtók mellett vallon és francia telepesek is érkeztek a Tarca és a Tapoly folyók közötti hegyes-völgyes, erd?s háromszögbe.

A mongol pusztítások után IV. Béla 1260-ban a francia Merse lovagnak adományozta a h?tlen Bánk bán sárosi birtokait és velük az ispáni rangot a muhi csatában, majd a menekülésben tanúsított h?ségéért. Merse a fivéreivel – Martin és Briccius lovagokkal – közösen szervezte, kormányozta a vármegyét. Uradalmi központjuk Szinye (Svinia) – másként Sanuefalwa – volt, huszonkét település tartozott hozzá. (A nemzetség legismertebb sarja a Szinye-Újfaluban 1845-ben született Szinyei-Merse Pál).

Ezek egyike, Jernye (Jarovnice) jelenleg öt és fél ezer lakosú nagyközség a Szinye-patak mentén, Szinyét?l tíz kilométerre. Nevét 1262 és 1311 között idézik írások Jerneként. A 14. század elején a település szétvált két falurészre: 1320-ban „Due ville Sancti Antoni Superior et Inferior” formában; tíz évre rá „Jerona aliter de Sancto Antonio” névalakban bukkant fel újra írásban. A patrocínium az akkoriban alapított Remete Szent Antal-plébánia elkészültér?l árulkodik. Most is láthatjuk a helység közepén, alacsony k?fallal kerítve. Népes faluközösség számára épült az átlag feletti nagyságú, nyugati tornyos gótikus templom, amelyet 1524-ben a kora reneszánsz ízlés szerint díszítettek. 1768-ban már harmadszor b?vítették, a barokk stílus jegyében.

A közeli Nyársardóra (Raznany) tartunk: az „ardó” a régi magyar „erd?óvó” foglalkozás torzult alakja, az egykor királyi szolgálatban állt erd?óvók emlékét számos -ardó helynevünk ?rzi. A Tarca menti dombháton fekv?, másfél ezres, szlovák lakosú település íratlan története a Kr. e. 5. évezredig vezethet? vissza. A vonaldíszes kerámiaedények készít?it a hallstatti, majd a La Téne kultúra tárgyait „itt felejt?” népek – kelták, vandálok –

követték. Árpád fejedelem harcosai, utóbb békés leteleped?k csak ritkán bukkantak jámbor szláv közösségekre az északi hegyek vidékén, és ha találkoztak velük, hamar össze is bútoroztak.

A Nyársardó név 1248-ban jelentkezik írásban, különös módon „Ardounyars” formában, két szomszédos erd?munkás község összevonása után. Majd 1466-ban már Nyársardóként szerepelt a Mátyás király által a török háború költségére kivetett különadó behajtólistáján. Földesurai a Semsey, Újfalussy, Bertóthy, Péchy és Tahy famíliák voltak a 16.-tól a 19. századig.

A település középkori templomát az 1300-as években alapították, majd újat építettek 1510-ben, aztán 1540-ben b?vítették, 1778-ban barokkizálták, 1908-ban renoválták (képünkön). Az elmúlt években megújították a mai kor szakrális igénye és szakmai színvonala szerint. A nyugati tornyos, egyhajós, fél nyolcszög záródású szentélyes templom pompás példánya a Jagelló-kori felvidéki gótikának. Érett csúcsíves-k?rácsos ablakai, szép arányú támpillérei a közeli Kisszeben, Eperjes és Bártfa nagystíl? városi építkezéseinek alig szerényebb változatai. A bádogsisakos barokk harangtorony új mechanikájú óráinak pontosságát a déli kapu fölötti napóra ellen?rzi. Szent Demeter protomártír emlékére alapították: a római fennhatóság alatti pannon Szerémség szülötte vértes katonatisztként átállt, majd harcolt a keresztényüldöz?k ellen, mígnem a bizánci császár megölette. Arcmását láthatjuk a magyar Szent Korona alsó abroncsának egyik t?zzománc képén. Hazai kultusza az 1200-as évek végén, III. Béla király rá emlékez? kampánya által jutott el Fels?-Magyarországra is.

Ludwig Emil

www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!www.flagmagazin.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu



Ajánló